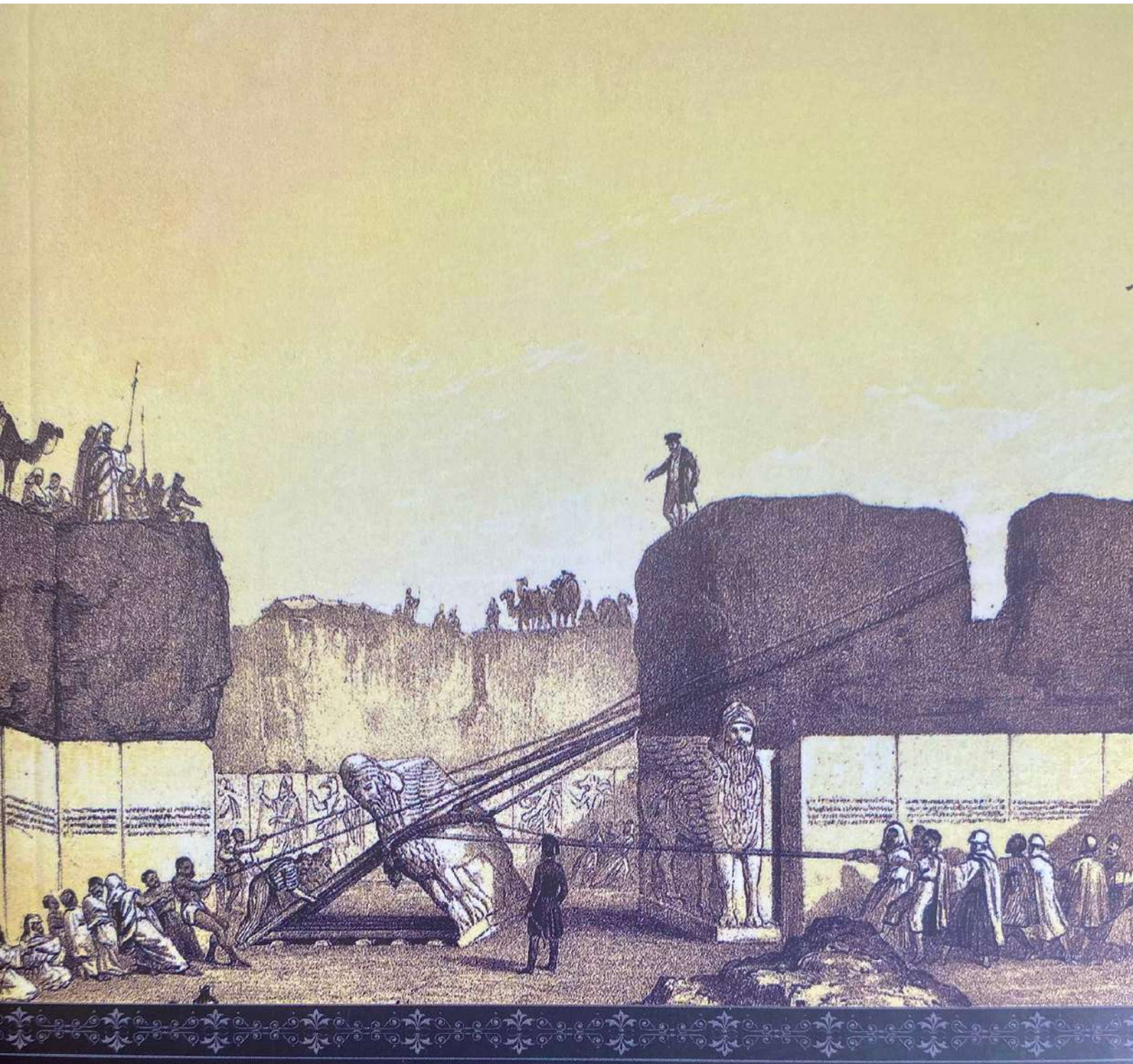

OSMANLI DEVLETİ'NİN ARKEOLOJİ POLİTİKASI

Okur Tarih

Okur Tarih: 2
ISBN: 978-605-81896-1-4
Yayıncı Sertifika No: 17186

OSMANLI DEVLETİ'NİN ARKEOLOJİ POLİTİKASI
Burcu Kutlu Dilbaz
Osmanlı Tarihi: 2

Genel Yayın Koordinatörü: Ünsal Ünlü
Yayın Yönetmeni: Ahmet Aslantürk
Dizi Editörü: H. Ahmet Arslantürk
Editör: H. Ahmet Arslantürk
Kapak Resmi: Austen Henry Layard, Nineveh and İts Remains, Vol. I, London 1849, iç kapak resmi, başlık sayfası.
Kapak Tasarımı ve Teknik Hazırlık: dizgimizanpaj.com
İç Düzen: Okur Akademi

© Metamorfoz Yayıncılık Medya Reklam Organizasyon Matbaacılık Ltd Şti. 2018

© Okur Tarih bir Metamorfoz Yayıncılık Medya Reklam Organizasyon Matbaacılık Ltd Şti. markasıdır.

1. Baskı, İstanbul, Eylül 2018

metamorfoz
YAYINCILIK
MEDYA REKLAM ORGANİZASYON MATBAACILIK LTD. ŞTİ.
Süleymaniye Mah. Siyavuş Paşa Sok. No: 8
Şirin İş Merkezi K: 3 Süleymaniye / Fatih / İSTANBUL
www.metamorfozyayincilik.com
info@metamorfozyayincilik.com
Tel: +90 212 522 45 05 Gsm: +90 544 522 45 05

www.okurtarih.com
bilgi@okurtarih.com

Baskı ve Cilt: Erkam Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş.
İkitelli O.S.B. Mah. Atatürk Bulvarı Haseyad 1. Kısım
No: 60/3 C /İstanbul
Tel: 0212 671 07 00
Matbaa Sertifika No: 19891

...aydınlanmak için
www.facebook.com/okurtarih
www.twitter.com/okurtarih
www.instagram.com/okurtarih

OSMANLI DEVLETİ'NİN ARKEOLOJİ POLİTİKASI

Burcu Kutlu Dilbaz

Okur Tarih

İçindekiler

GİRİŞ 7

BİRİNCİ BÖLÜM / OSMANLI DEVLETİ'NİN ARKEOLOJİ ANLAYIŞI 13

1) Arkeolojik Eser Tanımı 13

2) Arkeolojik Esere Sahip Olma Hakları 15

3) Arkeolojik Eserin Korunması 18

4) Arkeolojik Eserin Önemi 23

5) Arkeolojik Eserin Tahribi 25

İKİNCİ BÖLÜM / ARKEOLOJİK ESERLERİN YURTDIŞINA ÇIKARILMASI 29

1) Kaçırılan Arkeolojik Eserler 29

2) İzinli Olarak Çıkarılan Arkeolojik Eserler 37

a) Yurtdışından Gelenlere Arkeolojik Eserin Verilmesi 40

b) Yurtdışındaki Müzelerde Bulunan Esere Eklemek İçin Verilmesi 42

c) Müze-i Hümayun'a Taşıma Masrafına Karşılık Verilmesi 43

3) Hediye Edilen Arkeolojik Eserler 46

a) Yurt Dışından Gelen Hediyeler 46

b) Yurt Dışına Giden Hediyeler 49

4) Satılan Arkeolojik Eserler 50

5) Değişimi Yapılan Arkeolojik Eserler 54

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM / ARKEOLOJİK KAZI TEKNİKLERİ 57

1) Kazı İzinleri 57

a) Kazı İzni İçin İzlenilecek Yol ve İzin Örnekleri 62

b) Kazı İzin Belgesi Verilmesi İçin Gerekli Koşullar 63

(1) Kazı İzinlerini Kimler Alabilir 66

(2) Kazı İzinlerini Kimler Alamaz ve Yasaklar 66

c) İzinsiz Kazılar 67

2) Kazı Süresi 67

3) Kazı Yerleri 70

a) Kazı Yapılamayacak Yerler 70

b) Kazı Yapılan Yerlerde Arazi Hakkı 74

4) Kazı Ceza Kuralları 75
a) Taşınamayan Eserlerde Ceza Kuralları 77
b) Taşınabilen Eserlerde Ceza Kuralları 79
c) Kazıyı Durdurma Kuralları 80
5) Kazı Görevlileri 81
6) Kazı Masrafları 84
7) Kazılarda Uygulanılan Teknikler 87
a) Kazılarda Arkeolojik Eserin Resmini Çizme ve Fotoğrafını Çekme 88
b) Kazılarda Model Alma 94
c) Kazılarda Harita Çizimi 96
8) Arkeolojik Eserin Taşınma İşlemleri 97
a) Yurt İçinde Taşınma İşlemleri 98
b) Yurt Dışına Taşınma İşlemleri 100

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM / ARKEOLOJİK ESER YÖNETMELİKLERİ 105
1) Yönetmeliklere Genel Bakış 105
2) 1869 Arkeolojik Eser Yönetmeliği 108
3) 1874 Arkeolojik Eser Yönetmeliği 112
4) 1884 Arkeolojik Eser Yönetmeliği 119
5) 1906 Arkeolojik Eser Yönetmeliği 128

SONUÇ 143
KAYNAKÇA 151

Osmanlı Devleti'nin egemen olduğu topraklar, Doğu Akdeniz ağırlıklı uygarlık tarihinin geniş çerçevesini oluşturduğu için, "antik kültür" ülkesidir. Bu topraklar içerisinde, önemli uygarlıkların harikaları yer almaktadır. Örneğin Dünya'nın "yedi harikası" bu topraklar üzerinde yükselmiştir. Dünya'nın göz bebeği olan topraklar, 15. yüzyıldan başlayarak, Avrupa'nın dikkatini çekmiş ve antik kültüre duyulan ilgi, bu topraklara yönelmiştir. Özellikle 19. yüzyılın başında artan arkeolojik faaliyetler, Osmanlı Devleti'nin tüm topraklarına, artan bir ilgi şeklinde yayılmıştır.

Osmanlı Devleti'nin ekonomik ve siyasi açıdan gittikçe zor bir sürece girmesi nedeniyle arkeoloji ile ilgilenilmemiştir. Bunun sonucunda da bu arkeolojik eserler yabancı araşmacılar tarafından yurtdışına kaçırılmıştır. Bu kültürel kaybı devlet, 19. yüzyılın ikinci çeyreğinde fark etmeye başlamıştır. İlk olarak 1845'de bir müze kurup, topraklarında bulunan arkeolojik eserleri burada toplamak ve sergilemek çabasına girmiştir. 1869 yılında, "Asar-ı Atika Nizamnamesi" adı ile bir arkeolojik eser yönetmeliği ortaya çıkmıştır. Böylece arkeolojik eserleri yasalar ile koruma altına almaya başlamıştır. Bundan sonra yayınlanacak 1874, 1884 ve 1906 yönetmelikleri de bu adla çıkacaktır. Yönetmeliklerde Osmanlı Devleti'nin arkeoloji politikası daha net anlaşılmaya başlanmıştır. Yani yönetmelikler Osmanlı Devleti'nin bu konuya nasıl baktığını en net gösteren kaynaklardır.

Bugün arkeolojik eserlerle ilgili uyulan kuralların temeli, Osmanlı Devleti'nin çıkardığı yönetmeliklerdir. Bu çalışma ile yönetmeliklerin içeriği ve ülke genelinde nasıl uygulandığı verilmeye çalışılmıştır. Bu da Osmanlı Devleti'nin arkeoloji politikasını açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle bu çalışmanın günümüz arkeoloji politikalarının temeline ışık tutacağını düşünmekteyiz.

www.okurtarih.com

facebook.com/okurtarih
twitter.com/okurtarih
instagram.com/okurtarih

ISBN: 978-605-81896-1-4

Okur Tarih

OKUR TARİH: 2 - OSMANLI TARİHİ: 2